

INTEGRATIÓNS- POLITIKKUR

KLAKSVÍKAR KOMMUNA – FYRI ØLL

FORORÐ

Uppruni Klaksvíkar sum býur er ein sameining millum fleiri býarpartar til ein bý, har ein rótgrógvín lokalur andi og gott samstarv er millum fólkið. Býurin er best kendur fyri nýskapandi ídnað, vinnu, skúlar og onnur tilbøð til íbúgvagnar, sum eru sprottin úr eignum fyrítakssemi.

Eisini er Klaksvík eyðkent av tí góða samstarvi, sum er millum ídnað, kommunu, fakfeløg og handilslív, og hetta samstarv hevur givið hesum lokalsamfelag eina serliga styrki at loysa trupulleikar og menna býin – ikki minst í kreppu- og mótgangstíðum. Leikluturin, sum ítróttur og fjølbroytt frítíðarvirkssemi hava havt, kann

heldur ikki undirmetast sum ein drívmeqi og samansjóðandi máttur.

Nýggjar tíðir geva nýggjar avbjóðingar og møguleikar. Nú vit eru komin væl inn í 21. øld, er Klaksvík ein óloysiligur partur av altjóðagerðini, har mørkini millum lond eru kámað, og har fólk lættliga flyta millum lond og yvir høv. Hetta sæst eisini aftur í einari alsamt meira fjølbroyttari samanseting av íbúgvum í Klaksvíkar kommunu, her tað í 2014 búðu umleið 121 útlendingar úr 35 londum.

Hesin ymiskleiki hevur við sær nýggja og serkøna vitan, hegni og ríkandi hendingar, sum menna og styrkja føroyska samfelagið. Samstundis slepst ikki undan, at tað við ymiskleikanum eisini fylgja serligar avbjóðingar.

Skal tað eydnast okkum sum samfelag at gagnnýta hetta ríka tilfeingi og at taka hond um tær tilhoyrandi avbjóðingarnar, er umráðandi at hava eina orðaða ætlan, har vit seta út í kortið, hvussu vit sum samfelag taka ímóti okkara tilflytarum og á besta hátt rúma øllum borgarum. Júst hetta er endamálið við hesum integratiónspolitikki fyri Klaksvíkar kommunu.

Vónandi verður hetta eitt hent amboð, sum viðvirkar til, at vit í Klaksvíkar kommunu – við at sáa virðing, álit, samkenslu og samhuga millum borgarar í einum tvørmentanarligum býi – koma at síggja tilflytarar enn betur integreraðar í samfelagið.

Jógvan Skorheim,
borgarstjóri í Klaksvíkar kommunu

INNLEIÐING

Við hesum politikki setur Klaksvíkar kommuna integratióinina av innflytarunum í okkara samfelag á breddan. Politikkurin verður settur í verk í samstarvi við Vinnumálaráðið, har hetta er partur av arbeiðinum at gera ein landsumfevandi integratióinsspolitikk.

Allir borgarar í okkara samfelag hava – uttan mun til uppruna og førleikar – rætt til javnbjóðis møguleikar og fortreytir í okkara samfelag, og Klaksvíkar kommuna strembar við hesum politikki miðvíst ímóti at skapa teir neyðugu karmarnar um at náa hesum máli.

Við stóði í gransking av umstøðum, tørvum og ynskjum hjá tilflytarunum í kommununi verða í hesum integratióinsspolitikki funnin og viðgjørd nøkur ávís mál, har tørvur er á skjótum uppmerksemi og menning.

Íbúgvartalið í Klaksvík er umleið 10% av øllum landinum, og gevur henda verkætlan tí eitt gott og umboðandi grundarlag fyri einum samlaðum integratióinsspolitikki fyri alt landið, sum aðrar kommunur kunnu seta í verk á hesum stóði, um hetta hevur áhuga.

Politikkurin er soleiðis grundaður á ein skrokk, sum kann verða tillagaður til einstøku kommununa, soleiðis at hann mætir teim tørvum, sum har eru.

Heldur enn at koma við uppskotum um staðbundnar og fyribils loysnir til einstøk mál er endamálið við hesum integratióinsspolitikki at eyðmerkja tey mest avgerandi viðurskiftini í teim omanfyri nevndu málum og á hesum grundarlag at fremja varandi heildarbroytingar á nevndu samfelagsøkjum.

HVAT ER INTEGRATIÓN?

Integrati3n er eitt evni, sum ofta verður mistulkað ella blandað við onnur evni. Til dømis verður integrati3n ofta vovin saman við immigrati3n (innflyting), sum hinvegin snýr seg um at lata upp landamørk og loyva fleiri tilflytarum inn í landið. Onnur skilja integrati3n soleiðis, at tað er verturin, sum skal broyta seg, so hann verður til reiðar at taka ímóti innflytarum.

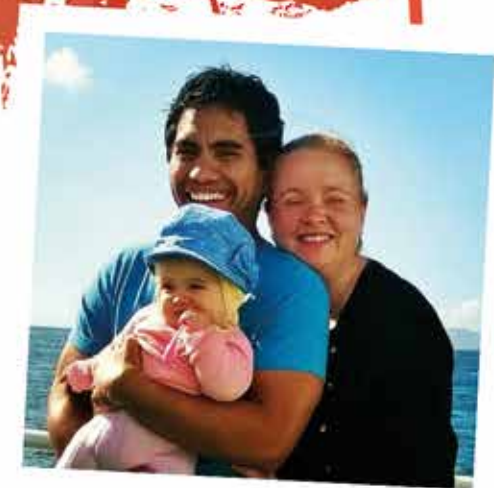
Eisini eru tað tey, ið skilja integrati3n sum eina hóttan ímóti teimum, sum frammanundan búgva í landinum, tí tey óttast fyri at missa arbeiðsmøguleikar, sosialar veitingar og enntá kunnu tey óttast fyri trygdini í samfelagnum. Hesin ótti er ikki ógrundaður og er eisini undir øllum umstøðum týðningarmikil at viðgera – tó er helst semja um, at hann er óviðkomandi fyri orðaskiftið um integrati3n í Klaksvík.

Grundfatanin av integrati3n er tilgongdin hjá útlendingum, sum koma inn í landið, og síðani hvussu tey taka lut í samfelagnum. Til dømis

kann ein útlendingur, sum nýliga er komin til landið, hava trupulleikar við at fáa upplýsingar um tænastr og um, hvussu viðkomandi fær atgongd til arbeiðsmarknaðin. Onnur renna seg í forðingar í samfelagnum ella viðvíkjandi útbúgving sínari, og hetta kann skerja sosiala netverk og arbeiðsmøguleikar teirra.

Klaksvíkar kommuna viðurkennir, at tað finnst ymisk tilflytingarmynstur. Í hesum faldara verður politikkurin fyrst og fremst savnaður um útlendingar

(fólk, sum ikki eru fødd í Føroyum, og hvørs foreldur heldur ikki eru føroyingar, ella sum hava havt annan enn føroyskan borgarskap), sum ynskja at búseta seg í býnum. Tað er tó týðningarmikið at gera vart við, at hesin politikkur eisini bjóðar teimum vælkomnum, sum flyta til býin í styttri tíðarskeið, men tó savnar hann seg serliga um tey, ið ynskja at búseta seg ella hava sett búgv í býnum í longri tíðarskeið.

David Im er giftur við Anniku Kunoy Im, og eru tey búsitandi í Klaksvík.

TILGONGDIN

Fíggarnevnd býráðsins samtykti at seta í verk eina verkætlan við tí endamáli at fáa kannað og staðfest trivnaðin og vavið av útlendingum í Klaksvík, og hvat kann gerast fyri at økja um trivnaðin og integratióin av útlendingum.

David Im úr Suður Korea, sum er útbúgvinn bachelor í Political Science og master í Intercultural Studies, varð settur sum verkætlanarleiðari, og hevur hann leitt og myndað arbeiðið í samstarvi við kommununa, Vinnumálaráðið og vinnufyrirøkur. Fundir og samskipti hava verið við Jóhan Dahl, landsstýrismann í útlendingamálum, og við privatar vinnufyrirøkur, sum hava víst hesari verkætlan bæði stóran áhuga og vælvild.

Til tess at arbeiða nýhugsandi er umráðandi at fremja átøk við stórum nærlagni. Í hesari verkætlan hevur kommunan sett sær fyri at fara í dýpdina í landslagnum hjá útlendingum í Føroyum. Hetta fyri at kunna skilja, hvørjir útlendingarnir eru, hvussu tey finna leiklut sín í samfelagnum og skilja gerandis avbjóðingar og tørvir teirra.

Verkætlanin byrjaði við einum grundleggjandi samskiptis- og skrásetingararbeiði, har verkætlanarleiðarin sjálvur tosaði við hinar útlendingarnar, hevði fundir við teir, gav teimum spurnarkanningar at útfylla, sum vóru umsett til fleiri ymisk mál o.s.fr. Her kom greitt til sjónar, at tað er ein stórur fyrimunur, at verkætlanarleiðarin sjálvur er útlendingur, tí hetta gevur honum eina sera góða, náttúrliga og erliga atgongd til hinar útlendingarnar.

Endamálið við hesari mannagongd var at útvega neyðuga innlitið og vitanina fyri at kunna skipa ein politikk, ið hóskar til og er viðkomandi fyri útlendingarnar, sum búgva í kommununi.

Við stóði í hesum varð tilmælið lagt fyri Fíggarnevndina og Klaksvíkar býráð til samtyktar, og við hesum fyriliggur ein orðaður integratións-politikkur fyri Klaksvíkar kommunu við tilhoyrandi tilmæli um ítøkilig átøk at seta í verk sum partur av hesum politikki.

VISJÓN

Klaksvíkar kommuna ynskir at síggja, at tilflytarar verða betur integreraðir í samfelagið við at sáa virðing, álit, samkenslu og samhuga millum borgarar í einum tvørmentanarligum býi.

Tað eru óteljandi – hóast mangan ósjónligar – gáttir, ið tilflytarar skulu loypa um, tá ið teir skulu festa búgv í kommununi.

Fyri at lætta um hjá tilflytarum hevur Klaksvíkar kommuna við hesari integratións verkætlan víðurkent tilflytararnar í kommununi við eitt nú at geva teimum bæði eitt serligt umboðsfólk, høli og høvi til at fáa samrøðu í lag um teirra umstøður, ynskir og møguleikar.

Við støði í hesum vil kommunan eggja til opinleika millum bæði lokalar borgarar og tilflytarar, sum síðani leiðir til tvívegis virðing og álit millum báðar partar.

LÆRDÓMUR

Lærdómur er eitt av grundvirðunum, sum er altavgerandi fyri integratión. Ikki minst er hetta galdandi á hesum øki, har tilflytarin hevur tørv á at nema sær kunnleika um nýggja umhvørvið, mentanina, málið og fólkíð, hann er blivin partur av. Henda grundleggjandi fortreyt fyri framgongd verður torfør at vinna sær, tá ið møguleikarnir at taka við læru eru avmarkaðir.

Tað er týðningarmikið at viðurkenna, at tá ið tilflytarar mæta forðingum í lærdómi sínum, verður motivatiónin, viljin og áráðið ávirkað. Henda forðing tarnar tískil eisini luttøku tilflytarans í føroyska samfelagnum.

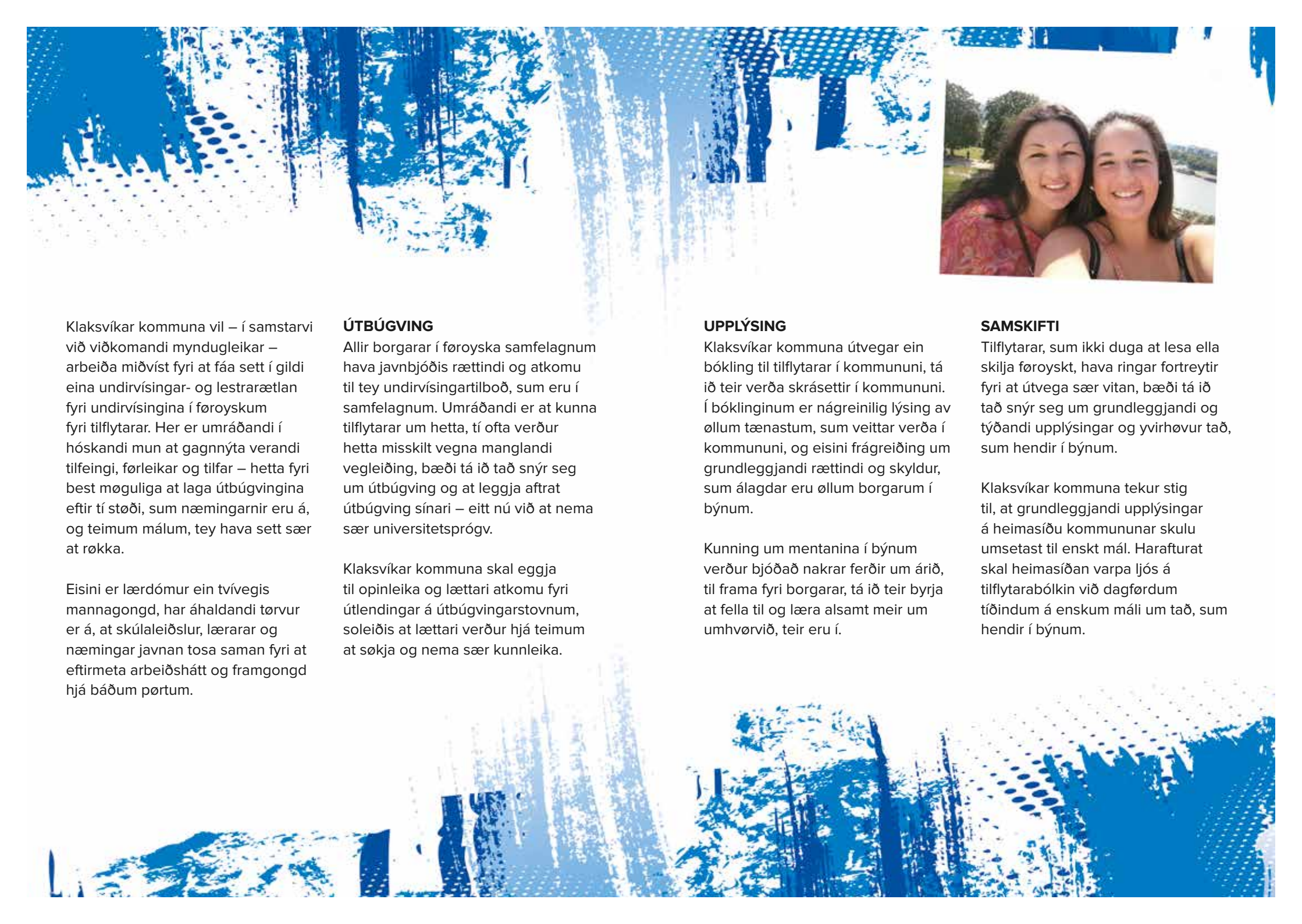

Klaksvíkar kommuna leggur upp til, at lærdómur verður atkomuligur fyri allar tilflytarar.

FØROYSKA MÁLIÐ

At tosa uppruna málið er kjarnin í integratións mannagongdini hjá einum og hvørjum tilflytara.

Tørvur er á einari hóskaði undirvísingarætlan, ið skal áseta støðið fyri bæði lærarar og næmingar. Hetta hevur við sær eina standardgerð av ymisku torleikastigunum innan føroysku undirvísingina, sum verður at laga til støðið og fortreytirnar hjá ymisku næmingunum.

Klaksvíkar kommuna vil – í samstarvi við viðkomandi myndugleikar – arbeiða miðvíst fyri at fáa sett í gildi eina undirvísingar- og lestrarætlan fyri undirvísingina í føroyskum fyri tilflytarar. Her er umráðandi í hóskaði mun at gagnnýta verandi tilfeingi, førleikar og tilfar – hetta fyri best møguliga at laga útbúgvingina eftir tí støði, sum næmingarnir eru á, og teimum málum, tey hava sett sær at røkka.

Eisini er lærdómur ein tvívegis mannagongd, har áhaldandi tørvur er á, at skúlaleiðslur, lærarar og næmingar javnan tosa saman fyri at eftirmeta arbeiðshátt og framgongd hjá báðum pørtum.

ÚTBÚGVING

Allir borgarar í føroyska samfelagnum hava javnbjóðis rættindi og atkomu til tey undirvísingartilboð, sum eru í samfelagnum. Umráðandi er at kunna tilflytarar um hetta, tí ofta verður hetta misskilt vegna manglandi vegleiðing, bæði tá ið tað snýr seg um útbúgving og at leggja aftrat útbúgving sínari – eitt nú við at nema sær universitetspróg.

Klaksvíkar kommuna skal eggja til opinleika og lættari atkomu fyri útlendingar á útbúgvingarstovnum, soleiðis at lættari verður hjá teimum at søkja og nema sær kunnleika.

UPPLÝSING

Klaksvíkar kommuna útvegar ein bóklíng til tilflytarar í kommununi, tá ið teir verða skrásettir í kommununi. Í bóklínginum er nágreinilig lýsing av øllum tænastum, sum veittar verða í kommununi, og eisini frágreiðing um grundleggjandi rættindi og skyldur, sum álagdar eru øllum borgarum í býnum.

Kunning um mentanina í býnum verður bjóðað nakrar ferðir um árið, til frama fyri borgarar, tá ið teir byrja at fella til og læra alsamt meir um umhvørvið, teir eru í.

SAMSKIFTI

Tilflytarar, sum ikki duga at lesa ella skilja føroyskt, hava ringar fortreytir fyri at útvega sær vitan, bæði tá ið tað snýr seg um grundleggjandi og týðandi upplýsingar og yvirhøvur tað, sum hendir í býnum.

Klaksvíkar kommuna tekur stig til, at grundleggjandi upplýsingar á heimasíðu kommununar skulu umsetast til enskt mál. Harafturat skal heimasíðan varpa ljós á tilflytarabólkin við dagførdum tíðindum á enskum máli um tað, sum hendir í býnum.

SAMFELAG

Í 2014 búðu umleið 121 útlendingar úr 35 londum í Klaksvík. Hesin ymiskleiki hevur við sær nýggja og serkøna vitan, hegni og ríkandi hendingar, sum menna og styrkja føroyska samfelagið.

Ymiskleiki er ikki ein hóttan mótvegis føroyska samfelagnum ella mentanini, men er tvørturímóti ein av styrkjum, sum byggir upp føroyska samleikan við at dýpa sjálvstílvitanina og samkennan av egnari mentan í samskipti við aðrar mentanir. Av tí at Klaksvík er ein býur, sum rúmar ymiskum mentanum, kann býurin fagna hesum ymisku mentanunum í býnum og eggja til, at ymisku samfelagsbólakarnir samskipta, hava við hvønn annan at gera og halda samband sínamillum.

TVØRMENTAN

Í Klaksvíkar kommunu verður miðað ímóti at gróðurseta tvørmentan á øllum økjum – frá grannaløgum til býráð.

Ístaðin fyri at skilja integratióin sum ein trupulleika, sum ein skal fáa greiðu á, mugu vit seta spurningin, hvussu tvørmentan kann sameinast á øllum økjum í býnum. Eitt tvørmentanarligt sjónarhorn snýr seg ikki bert um at viðurkenna og virða ymisku tilflytararnar í samfelagnum, men eisini at útvega sosiala savningarmegi, sum fyrbyggir sundurskiljing, fordómar og stríð.

TILTØK

Tiltøk kunnu verða ein náttúrlig og vinarligur háttur at geva rúm til samskipti millum ymiskar mentanir, tí harvið kann ein íggjøgnum felags upplivingar og samveru, á ein náttúrligan hátt fáa fólk at samrøða um mentan.

Klaksvíkar kommuna vil eggja til og luttaka í figging av mentanartiltøkum fyri tilflytarar, so sum matfestivali og framsýningum av list og mentan, fyri á tann hátt at verða við til at lata upp fyri tolsemi og samkenslu fyri tilflytarum, teirra uppruna og mentan.

TRYGDARNET

Trivnaður borgaranna í lokalsamfelagnum er í stóran mun treytaður av tí netverki, sum familja, skyldfólk, vinir og arbeiði geva. Sum útgangsstøði hava tilflytarar aloftast fá av hesum netverkum, og ofta kann tað vera sera torført – um ikki ógjørligt – hjá einum einstøkum tilflytara at byggja sær upp slík trygdarnet.

Klaksvíkar kommuna skal arbeiða miðvíst við at samskipa teir netverksmøguleikar, sum eru í lokalsamfelagnum. Hetta verður gjørt við eitt nú at samstarva við bæði privatar og almennar felagsskapir í lokalsamfelagnum, sum síðani sjálv bodnir bjóða seg til at hava samband við tilflytarar.

Nevndu netverksmöguleikar kunnu eitt nú vera í undirvísingarrhøpi, so sum málmennning (læra tilflytarar føroyskt við at tosa saman undir skipaðum umstøðum), læra útlendingar um samfelag/søgu, felagsskap á kaffistovum við samveru fyri eyga o. s. fr. fyri at geva tilflytarum móguleika at byggja upp egið trygdarnet.

FRÍTÍÐ

Luttøka í frítíðarítrivi, ítrótti og øðrum felags frítíðarvirksemi í lokalsamfelagnum styrkir samband og sínamilum ans og áhuga millum lokalar borgarar og tilflytarar. Eitt sterkari samband andøvir eisini ímóti sosialari avbygging frá samfelagnum.

Klaksvíkar kommuna leggur lokalu ítróttafeløgnum og frítíðarfelagsskapunum eina við at taka væl ímóti tilflytarum, soleiðis at hesir á jøvnum føti við allar aðrar borgarar kunnu luttaka í teirra virksemi og gerast integreraðir partur av felagsskapinum.

MÁTTMENNING (EMPOWERMENT)

Tilflytarar í einum nýggjum landi eru vanliga í minniluta og kunnu ofta mæta avbjóðingum og forðingum á mongum økjum í lívinum. Ein avleiðing av hesum kann verða, at teir halda seg burtur frá felagslívi og -virksemi, og verða tí eisini avbygdir frá fullari luttøku í samfelagnum.

Máttmennning hevur til endamáls at gróðurseta og styrkja tilflytarans sjálvsálit í egnum førleikum og ætlanum um egið virksemi.

Klaksvíkar kommuna ynskir, við miðvísari máttmennning, at geva tilflytarum betri móguleikar og fortreytir fyri at taka lut í samfelagnum við egnum fyrítakssemi og virksemi, sum aftur styrkir trivnað tilflytarans.

SJÁLVBODIN HJÁLPARFÓLK Á DAGSTOVNUM/SKÚLUM

Sum eitt serligt tilboð, til tess at hjálpa tilflytarum at vinna um gáttina inn í eitt virkið arbeiðslív, ynskir Klaksvíkar kommuna – í tann mun, tað letur seg gera – at dagstovnar, skúlar og aðrir hóskandi stovnar í kommununi bjóða tíðaravmarkað størv til tilflytarar, sum sjálvbodnir kunnu bjóða seg fram við yrkislærdu arbeiðsmegi síni.

Umframt arbeiðsrelateraða endamálið gevur hetta luttakandi tilflytarum móguleika til at læra bæði mál og mentan, samstundis sum børnini tíðliga í lívinum fáa høvi at læra um tilflytarar og fáa týðandi innlit í og fatan av ymiskum mentanum í heiminum.

FRÁLÆRA

Tilflytatar hava við sær yrkislærda arbeiðsmegi, evni, royndir og mál, sum lokalu borgararnir og samfelagið sum heild veruliga kunnu fáa ágóða av.

Klaksvíkar kommuna vil gera sítt til at eggja og vegleiða tilflytarum, sum hava áhuga og neyðugan førleika, at læra frá sær undir skipaðum umstøðum, eitt nú innan kvøldskúlaskipanina.

ÚTLENDINGANEVND

Klaksvíkar kommuna vil – í samstarvið við tilflytararnar í økinum – viðvirka til, at sett verður eina umboðandi nevnd, samansett av virknum lyklapersónum millum tilflytararnar.

Uppgávan hjá nevndini verður at leggja fram dagføringar, avbjóðingar og onnur viðkomandi viðurskifti á regluligum fundum við umboð fyri kommununa.

Endamálið við nevndini er at geva tilflytarunum í lokalsamfelagnum eitt hóskaði umboð og ein formligan móguleika at samskifta trygt við kommununa, samstundis sum kommunan javnan fær dagfórda vitan um økið.

ÍVERKSETAN

Móguleikarnir fyri íverksetan og nýhugsan eru fleiri í Føroyum – eisini fyri tilflytarar, sum við sínum ymiskleika kunnu síggja og gagnnýta nýggjar, gongdar leiðir og á tann hátt kunnu ríka um vinnuvirksemið í samfelagnum.

Klaksvíkar kommuna ynskir at skapa best móguligar karmar fyri vinnuligari menning millum tilflytarar, so teir, ið ynskja tað og hava neyðugar førleikar, eins og allir aðrir borgarar kunnu fremja í verki sínar ætlanir um egið vinnuligt virkseml.

Kommunan skal í hesum samhangnum á hóskaði hátt knýta tilflytarar at móguleikum at skapa sítt egna virkseml. Eitt nú við fyriskipan av serligum skeiðum fyri tilflytarum innan vinnuliga íverksetan.

UMBOÐSFÓLK

Klaksvíkar kommuna skal til eina og hvørja tíð hava eitt serligt umboðsfólk í mun til allar tilflytarar, sum skal verða til taks fyri útlendingin, og umboða kommununa samstundis.

Gjølrigt skal verða hjá tilflytarum at seta seg í samband við umboðsfólkið um móguligar spurningar, tænastr, ella tá ið tørvur er á hjálp frá kommununi. Eisini skal umboðsfólkið vegleiða tilflytarar innan øki, har trupulleikar eru, herundir vegleiða og beina tey til røttu viðkomandi stovnar og persónar.

GÓÐU KLAKS VíKINGAR

Heimurin er blivin nógv minni, enn hann nakrantíð hevur verið. Alheimsgerðin hevur við sær, at vit eru ein tætt knýttur partur av altjóða samfelagnum í gerandisdegnum. Tøknin hevur stýtt um fjarstøðuna millum fólk og fólkasløg, og eisini er blivið nógv lættari og vanligari at flyta um landamørk.

Føroyar hava seinnu árin merkt eina økjandi tilflyting av útlendingum, og hóast vit hava nógvar góðar royndir av tilflytarum, eiga vit í størri mun at hugsa um, hvussu vit gera tað lættari hjá útlendingum at gerast ein partur av føroyska samfelagnum.

Integratióin av útlendingum skal skunda undir gongdina at fáa tilflytarar at gerast ein partur av føroyska samfelagnum. Vit eiga ikki at kroysta allar okkara hugsanir og virði niður yvir fólk, ið flyta higar, men vit eiga at geva teimum pláss og móguleika at virka í okkara samfelag. Tilflytarar koma til Føroya við førleikum, virðum og mentan, sum vit eiga at virða, og sum vit kunnu fáa gagn og gleði av. Sam-

stundis kunnu tilflytarar taka okkara virði til sín og luta tey við onnur.

Ofta verður integratióin sædd sum ein einvegis tilgongd, ið snýr seg um, at innflytarar laga seg eftir upprunaliga fólkunum í landinum (assimilation). Innflytarin skal læra málið, taka virðini, sum eru í mentanini, til sín og annars uppføra seg sum upprunafólkið í landinum. Henda mannagongd er ikki einans negativ, men hon kann hava við sær avleiðingar, sum ikki eru lættar at síggja frammanundan. Ein avleiðing kann verða, at assimiliatióin kann kúga etniska samleikan hjá tilflytarum, og hetta kann hava við sær, at tey taka frástøðu, og tí verða enn meiri avbyrgd frá bæði íbúgvum og samfelagnum sum heild.

Eg feignist um, at Klaksvíkar kommuna nú hevur orðað integratióinpolitikk, og mín vón er, at hesin politikkur kann virka fyri, at útlendingar fáa ein enn betri og lættari veg inn í føroyska samfelagið til gleði fyri okkum øll, sum búgva og virka her í samfelagnum.

Johan Dahl, landsstýrismaður